777/07

Den 5. november 2007 blev i sag nr. 70.361:

xxxxxx xx xxxxxx xxxxxxxxxxx
xxxxxx xxxxxxxxx xx x
xxxx xxxxxx xxxxxx

mod

Nykredit Forsikring A/S
Anker Heegaards Gade 8
1780 København V

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

Forsikringstagerne, der har retshjælpsforsikring i Nykredit Forsikring A/S, klager ved deres advokat over selskabets afvisning af at yde retshjælpsdækning i anledning af en sag vedrørende forsikringstagernes ejendom, der nu er indbragt for Taksationskommissionen.

Selskabet har afvist at yde forsikringsdækning med henvisning til, at der i den konkrete situation endnu ikke er tale om en konkret aktuel konflikt som krævet i forsikringsbetingelsernes punkt 2.2.

Det fremgår af sagen, at forsikringstagernes ejendom ifølge en lokalplan er blevet udlagt som parkeringsområde. Forsikringstagerne har på baggrund heraf forlangt, at kommunen overtager ejendommen, hvilket kommunen har afvist i skrivelse af 8/12 2005. Efterfølgende har klagernes advokat fremsat begæring om, at kommunen overtager ejendommen med henvisning til planlovens § 48, hvilket kommunen har afvist ved skrivelse af 20/4 2006.

På vegne forsikringstagerne har advokaten herefter ved skrivelse af 4/8 2006 indbragt sagen for Taksationskommissionen og forinden anmodet selskabet om forhåndstilsagn om retshjælpsdækning.

Selskabet afviste i skrivelse af 30/6 2006 at yde retshjælpsdækning i sagen for Taksationskommissionen med henvisning til, at der ikke forelå en konkret og aktuel tvist i retshjælpsforsikringens forstand. Selskabet henviste i øvrigt til AK 10.417.

Over for nævnet har advokaten nedlagt påstand om, at selskabet pålægges at yde retshjælpsdækning og har til støtte herfor bl.a. anført:

> "Forsikringsselskabet fastholder afslaget på retshjælpsdækning ved brev af 24. juli 2006 … I brevet fastholdes, at der ikke foreligger en egentlig tvist. Jeg har efterfølgende telefonisk drøftet spørgsmålet med forsikringsselskabet, som i den forbindelse har oplyst, at så længe der er mulighed for administrativ rekurs, ydes der ikke retshjælpsdækning.
>
> Det fremgår ikke af retshjælpsbetingelserne, at det er en betingelse, at mulighederne for administrativ rekurs er udnyttet, og det bemærkes i øvrigt, at indbringelse af en sag for Taksationskommissionen ikke kan sidestilles med indbringelse af sager for diverse ankenævn, idet indbringelse af en sag for Taksationskommissionen typisk kræver advokatbistand - Kommunen er da også repræsenteret af en advokat.
>
> Taksationskommissionen tager i øvrigt stilling til omkostningsspørgsmålet på samme vis som ved en domstolsafgørelse.
>
> Endelig kan der henvises til Michael S. Wiisbyes Retshjælpsforsikringen 1999 side 69 hvor det er anført, at '…..der ikke i forbindelse med de indledende skridt foreligger en tvist, men at uenighed mellem grundejeren og Taksationskommissionen hurtigt vil få karakter af en tvist. Overtaksation vil som hovedregel være omfattet af retshjælpsdækning….'
>
> Michael S. Wiisbye lægger således vægt på spørgsmålet om hvorvidt der foreligger en tvist, men nævner intet om, at det afgørende spørgsmål er, hvorvidt der er mulighed for administrativ rekurs."

Selskabet har over for nævnet ved skrivelse af 26/10 2006 fastholdt sin afgørelse og har til støtte herfor bl.a. anført:

> "Vi har afvist retshjælpsdækning til indbringelse for taksationskommissionen med den begrundelse, at der ikke på nuværende tidspunkt foreligger en tvist i retshjælpsforsikringens forstand.
>
> Lovgrundlaget er lov om planlægning. Ifølge planlovens § 48, stk. 1 kan en ejer forlange sin ejendom overtaget af kommunen mod erstatning, når en lokalplan har forbeholdt ejendommen til et offentligt formål. Stk. 3 bestemmer, at overtagelsespligten kun påhviler kommunen, hvis det pågældende areal ikke kan udnyttes på en økonomisk rimelig måde i overensstemmelse med den faktiske udnyttelse af de omliggende ejendomme.

Ifølge planlovens § 50 fastsætter taksationsmyndighederne efter lov om offentlige veje erstatningen samt afgør spørgsmål om berettigelsen af krav efter bl.a. § 48. Om sagernes behandling for taksationsmyndighederne og erstatningens fastsættelse og udbetaling mv. finder §§ 51-56 og §§ 59-67 i lov om offentlige veje tilsvarende anvendelse.

Der følger af lov om offentlige veje § 52, at såfremt forlig ikke kan opnås, har kommunen en pligt til at indbringe spørgsmålet (her om overtagelse efter planlovens § 48) for vedkommende taksationskommission til afgørelse.

Taksationskommissionens afgørelse kan indbringes for overtaksationskommissionen jf. lov om offentlige veje § 54.

Ifølge samme lovs § 65, stk. 2 kan afgørelser, der kan efterprøves bl.a. ifølge § 54 ikke indbringes for domstolene, før denne prøvelsesmulighed er udnyttet.

En tilsvarende bestemmelse i lov om byfornyelse og boligforbedring medførte i UfR 2000.2335 V sagens afvisning fra landsretten, fordi spørgsmålet, som ønskedes afgjort under retssagen, ikke har været forelagt overtaksationskommissionen.

Vores vurdering
Retshjælpsforsikringen dækker omkostninger ved private retstvister, der kan indbringes for domstolene. Tvister er i forsikringsbetingelsernes pkt. 2.2 defineret som 'konkrete, aktuelle konflikter, som med rimelighed kan danne grundlag for et civilretligt søgsmål.'

Selv om der er uenighed med kommunen, som har afvist at overtage ejendommen, har denne uenighed ikke på nuværende tidspunkt manifesteret sig i en 'konkret, aktuel konflikt, som med rimelighed kan danne grundlag for et civilretligt søgsmål.'

Afgørelsen om erstatning og overtagelse træffes først, når taksationskommissionen har afsagt kendelse, idet kommunen ifølge lov om offentlige veje § 52 er forpligtet til at indbringe spørgsmålet for taksationskommission til afgørelse. Først med taksationskommissionens afgørelse kan der siges at være opstået en 'konkret, aktuel konflikt'.

Men da domstolsprøvelse forudsætter, at taksationskommissionens kendelse indbringes for overtaksationskommissionen, vil konflikten først 'med rimelighed danne grund for et civilretligt søgsmål', når overtaksationskommissionen har efterprøvet afgørelsen.

Modsat vores brev af 24. juli 2006 er det nu vores vurdering efter gennemgang af lovgrundlaget, at der først opstår en tvist efter retshjælpsbetingelserne, når overtaksationskommissionens afgørelse foreligger.

Vi bemærker, at taksationskommissionssystemet er opbygget således, at en ejendoms ejer ikke nødvendigvis behøver at lade sig repræsentere ved advokat.

En taksationskommission er vederlagsfri for ejeren, idet kun kommunen kan pålægges at betale sagsomkostninger, jf. lov om offentlige veje § 61, stk. 1, ligesom udgifter til eventuel sagkyndig bistand tilkaldt af taksationskommissionen også skal afholdes af kommunen, jf. lovens § 62, stk. 2.

Taksationskommissioner er uafhængige organer, idet formanden (jurist) er udpeget af transport- og energiministeriet. De øvrige medlemmer skal have behørig indsigt i vurdering

af ejendomme. En landinspektør er tilknyttet til kommissionerne som bistand, og kommissionen kan som nævnt selv tilkalde særlig sagkyndig bistand til at afgive vejledende udtalelser. Vi henviser til lovens §§ 57-62.

Der afholdes en taksationsforretning, hvor parterne har adgang til at fremkomme med deres synspunkter. Kommissionen er ikke bundet af parternes påstande, men kan tage stilling til ethvert spørgsmål om erstatningen, når parterne har haft lejlighed til at fremkomme med deres bemærkninger dertil. Det vil sige, at det er officialmaksimen og ikke forhandlingsmaksimen, der finder anvendelse.
…
Med henvisning til ovenstående er det vores vurdering, at der på nuværende tidspunkt, hvor sagen ikke har været behandlet af taksations- og overtaksationskommission, ikke foreligger en aktuel retlig tvist, som begrunder retshjælpsdækning."

I § 48 i planloven hedder det bl.a.:

"**§ 48.** Når en lokalplan eller en byplanvedtægt har forbeholdt en ejendom til et offentligt formål, kan ejeren forlange ejendommen overtaget af kommunen mod erstatning.
Stk. 2. Når en lokalplan eller en byplanvedtægt har forbeholdt en del af en ejendom til et offentligt formål, kan ejeren forlange den pågældende del af ejendommen overtaget af kommunen mod erstatning. Hvis restejendommen ikke kan udnyttes på rimelig måde som selvstændig ejendom, kan ejeren forlange hele ejendommen overtaget af kommunen."

I § 50 i planloven hedder det bl.a.:

"**§ 50.** Taksationsmyndighederne efter lov om offentlige veje fastsætter erstatning for ekspropriation efter § 47, overtagelse efter § 47 A og for tilbageførsel efter § 46. Disse myndigheder afgør endvidere spørgsmål om berettigelsen af krav efter §§ 48 og 49.
Stk. 2. Om sagernes behandling for taksationsmyndighederne og erstatningens fastsættelse og udbetaling mv. finder §§ 51-56 og §§ 59-67 i lov om offentlige veje tilsvarende anvendelse."

I § 61 og 62, stk. 2, i lov om offentlige veje, hvortil selskabet henviser, hedder det:

"**§ 61.** Når en part til varetagelse af sine interesser over for vejbestyrelsen under sagens behandling(118) har afholdt nødvendige udgifter til sagkyndig bistand,(119) herunder til advokat, revisor mv., kan(120) vedkommende kommission pålægge vejbestyrelsen at udrede en passende godtgørelse(121) herfor.
…
§ 62. …
Stk. 2. Udgift til vederlag til formænd og sekretærer afholdes af statskassen, medens alle andre udgifter ved kommissionernes virksomhed afholdes af vedkommende vejbestyrelse."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**2. Hvilke tvister er dækket af retshjælpsforsikringen?**
...
2. Ved tvister forstås konkrete aktuelle konflikter, som med rimelighed kan danne grundlag for et civilretligt søgsmål."

Nævnet udtaler:
Efter nævnets opfattelse foreligger der en tvist henset til, at kommunen har vurderet, at den ifølge Planlovens § 48 ikke er forpligtet til at overtage klagernes ejendom mod erstatning.

Der foreligger tillige en aktuel tvist, idet aktualitetsspørgsmålet ikke findes at skulle afgøres med hensyntagen til, om sagen er færdigbehandlet i forvaltningsretligt regi. Afgørende for retshjælpsdækning er efter nævnets opfattelse, om omkostninger til advokat i den pågældende situation kan siges at være afholdt med rimelig grund.

Nævnet finder, at dette ofte ikke vil være tilfældet, så længe en sag behandles i forvaltningen, hvor sagen behandles i henhold til officialmaksimen, men forholdet må vurderes konkret.

Klagen i denne sag vedrører en kommunes mulige pligt til at overtage en ejendom mod erstatning i henhold til Planlovens § 48. Kommunens forvaltning har afvist, at betingelserne er til stede, hvorefter det er op til klagerne at indbringe sagen for Taksationskommissionen i området.

Ved behandling for Taksationskommissionen får parterne lejlighed til at udtale sig jf. § 53 i lovbekendtgørelse nr. 671 af 19/8 1999 om offentlige veje, jf. også § 19, stk. 3, i lovbekendtgørelse nr. 672 af 19/8 1999 om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom. Ved behandlingen for Taksationskommissionen vil parterne således få direkte lejlighed til mundtligt at fremsætte deres synspunkter. Til denne opgave har kommunen engageret kammeradvokaten.

Det er nævnets opfattelse, at klagerne i et tilfælde som det foreliggende, hvor tvistigheden består i at afgøre, om kommunen er forpligtet til at overtage klagernes ejendom mod erstatning, hvor der vil blive lejlighed til at procedere sine synspunkter for Taksationskommissionen, inden afgørelse træffes, og hvor modparten er repræsenteret af ad-

vokat, er berettiget til retshjælpsdækning. Efter nævnets opfattelse er selskabet derfor forpligtet til at yde retshjælpsdækning i det omfang, klagerne ikke får dækket deres advokatomkostninger af vejbestyrelsen, jf. § 61 i lov om offentlige veje.

Som følge heraf

b e s t e m m e s:

Selskabet, Nykredit Forsikring, skal yde klagerne retshjælpsdækning til spørgsmålet om, hvorvidt kommunen er forpligtet til at overtage klagernes ejendom mod erstatning, i det omfang klagerne ikke får dækket deres advokatudgifter af vejbestyrelsen.

J. Hermann